

aan te tasten, het lijkt mij niet mogelijk. En immers, dit is geen nieuws; om nu maar enkel mij te bepalen tot het moderne recht, kent niet het Engelsch privaatrecht een eigendoms-begrip, dat voor onroerend goed alleen voor het zoogenaamde fee simple (foedum simplex) ongeveer is gelijk te stellen met ons eigendoms-begrip; rekende niet datzelfde recht van oudsher de dienst-overeenkomst als ik het zoo eens noemen mag, niet onder de obligatie's, maar onder de „rights in private relation”, saam met huwelijk, afstamming en voogdij? Van behouder Romeinsch-rechtelijke grondbegrippen zou een warnet van „fictie's” en „beperkingen” en „exceptie's” naar ik meen het gevolg zijn, en wat meer is, het zou het rechts*besef* des volks niet voldoen. Waar hier de grens ligt, wat houdbaar is en wat vernieuwing behoeft, onze juristen zullen hunne beste krachten hebben in te spannen, om althans voor een deel dier vraagstukken te trachten tot eenige conclusie te komen.

Met iets meer beslistheid wensch ik mij uit te spreken over de methode der vergelijkende rechtswetenschap. Vooreerst sta een woord van bewondering voor den schat van gegevens die zij reeds nu ter beschikking stelde 1), niet het minst voor het huwelijksrecht. Wie, zooals ik, van oordeel is, dat de minor op welgestaafde en veelzijdig geconstateerde feiten moet berusten, zal de maior van eenig nut zijn voor het verkrijgen eener vruchtbare conclusie, kan niet anders dan toejuichen, dat de historische studie op het terrein der rechtswetenschap, na zich eerst in de diepte gewend te hebben, zich thans ook in de breedte heeft uitgebreid.

---

1) Men zie bijvoorbeeld de literatuuropgave bij Meili, Institutionen der vergleichenden Rechtswissenschaft, 1898.

Hoe nuttig deze methode ook voor onze richting is, kan bijvoorbeeld blijken uit het succes, waarmee Prof. Fabius haar aanwendde in zijn studie „Mozaïsch en Romeinsch Recht”.